

Danish University Colleges

Kulturel mangfoldighed ... er en mangelvare i læreplansarbejdet

Nielsen, Kaare Werner

Published in:
Nul til fjorten (0-14) Pædagogisk tidsskrift

Publication date:
2016

[Link to publication](#)

Citation for pulished version (APA):
Nielsen, K. W. (2016). Kulturel mangfoldighed ... er en mangelvare i læreplansarbejdet. *Nul til fjorten (0-14) Pædagogisk tidsskrift*, 26(4), 70-73.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Download policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

KULTUREL MANGFOLDIGHED ... ER EN MANGELVARE I LÆREPLANSARBEJDET

UC Syd, Campus
Kolding

BRUN ELLER BLEGFIS
DIGE ELLER DRENG
NU VIL VI ALLE FEST
TIL SOLEN GÅR
I SENG.

Undersøgelser viser, at temaet om kultur er forsømt i læreplansarbejdet, også i dagtilbud med mange tosprogede. Dét bør der rettes op på!

Af Kaare Werner Nielsen, Børnehavepædagog,
Lektor i pædagogik og Cand.mag. i Børne- og Ungdomskultur

Siden 2004 har de enkelte dagtilbud været forpligtet til at redegøre for arbejdet med læreplanstemaet: "Kulturelle udtryksformer og værdier".

Det har ikke været entydigt og klart, hvad temaet skulle og kunne omfatte, idet det umiddelbart åbner for en lang række muligheder. Det har været min oplevelse, at mange dagtilbud har haft svært at sætte ord på, hvad netop dette læreplanstema omfatter.

Jeg har i den forbindelse undret mig over, at en påtrængende problemstilling som Kulturel Mangfoldighed ikke har været stærkere repræsenteret og derfor vil jeg komme med et par mulige forklaringer og en opfordring til, at vi ved læreplansreformen nu får forpligtet dagtilbuddet på at arbejde aktivt med det - som en del af deres arbejde med dannelse og demokrati.

Vi er allerede et multikulturelt samfund ...

... uanset om vi kan lide det eller ej. Dagtilbuddet må og skal derfor medvirke til, at integration kommer til at handle om at modvirke marginalisering og polarisering.

Kultur er i min forståelse alt fra kunst til måden at lave havregrød på. Altså både udtryksformer og livsformer. Det er, når vi udtrykker os via æstetiske udtryk, men også når vi udfolder hverdagens gøremål og rutiner, traditioner og ritualer. I mange konkrete læreplaner jeg har læst og fået erfaring med via at køre praktik, er der imidlertid sket en reduktion, således at kulturmødet og kulturel mangfoldighed er fraværende i de fleste.

En af de allerførste vejledende tekster, som i sin tid nåede ud til pædagogerne, var en infor-

mationshåndbog.¹ I forhold til kulturelle udtryksformer og værdier skrev man:

"Målene i dagtilbuddet kan være, at børnene:

- Får mulighed for at møde og afprøve sig selv i forhold til forskellige kulturelle udtryksformer.
- Har adgang til materialer, redskaber og moderne medier, som kan give oplevelser og få dem til selv at skabe kulturelle aktiviteter.
- Får lejlighed for at deltage i og få viden om kultur, kulturhistorie, traditioner og kunstneriske tilbud."

Kulturelle værdier er med andre ord pludselig blevet til kulturformidling og kendskabet til kulturforskelle, kulturmøder. Andre måder at udøve kultur i form af den store variation af livsformer som verden rummer, er ikke en del af anbefalingerne. Rigtig mange dagtilbud i vores område følger disse anbefalinger og beskæftiger sig stort set ikke med feltet 'Kulturel Mangfoldighed'. Paradoksalt nok heller ikke de mange institutioner som siden 2004 har fået et stigende antal børn med anden etnisk baggrund og tosprogethed!

Pædagogen som kulturproducent – sammen med børnene

I 2004 skriver Beth Juncker artiklen 'Gakkede gangarter, vilde vitser og rallende råb...'²

"Det er ikke kulturelle udtryksformer og værdier i almenhed, der skal laves læreplaner for. Det er børns kulturelle udtryksformer og værdier" – skriver hun blandt andet.

¹ Bjørg Kjær & Jesper Olesen (2005): Informationshåndbog om pædagogiske læreplaner i dagtilbud - Learning Lab Denmark

² I Ekspertgruppens bud på indhold i læreplanens temaer

Hun afviser 'kulturformidling' som grundlag og beskriver i stedet et nyt børnekulturbegreb, hvor pædagoger og børn opfattes som *producenter* af kultur – til dels sammen – men hun lægger også vægt på, at dagtilbuddets praksis skal afspejle, at pædagoger kender og værdsætter børns *egen* kultur og er i stand til at bringe dén i spil. Jeg tror desværre ikke, hendes påpegninger får nogen stor indvirkning på de lokale læreplaner, heller ikke på de få lokale profildagtilbud: Kulturbørnehaver, hvor læreplanerne stadig er skrevet, som om arbejdet med kultur er lig kulturformidling – kultur for børn.³

Men heller ikke Beth Juncker lægger vægt på kulturel mangfoldighed eller kulturmødet.

I det hele taget har mange dagtilbud det vanskeligt med temaet om kultur: "Alle seks lære-

3 'En af undtagelserne er daginstitutionen 'Sanseslottet' i Kolding (se i øvrigt artiklen side 12)

planstemaer indgår i de pædagogiske læreplaner i langt de fleste dagtilbud, om end temaerne "naturen og naturfænomener" og "kulturelle udtryksformer og værdier" sjældnere end de øvrige temaer indgår ..."⁴ og: "Desuden er det især daginstitutioner med en stor andel børn med en anden etnisk baggrund end dansk, som endnu ikke har fået udarbejdet en pædagogisk læreplan, ligesom det er disse daginstitutioner, der især ikke synes, at det skriftlige inspirationsmateriale har kunnet bruges i forhold til denne gruppe børn."

Det er påfaldende, at dem der modtager mange "nydanske" børn og som vel kunne have en faglig interesse i at profilere sig på dette område, ikke har formuleret sig klart om, hvordan de arbejder med kulturmødet, som de jo i dag har mange års erfaring med.

4 EVA's første evaluerende rapport fra 2006

I dansk pædagogik mangler vi en diskussion og udvikling af multikulturel pædagogik

Siden 2006 har en gruppe forskere⁵ argumenteret for, at integrations-indsatsen i dansk pædagogik har karakter af assimilation: De nydanske børn og forældre skal tilpasse sig de eksisterende forhold. Kulturforskelle er ikke til forhandling.

I forhold til dagtilbudsområdet betyder det, at pædagoger tænker, at børn og forældre skal oplæres i forhold til dansk dagtilbudspædagogik - som vi jo bør erindre ikke er et udtryk for en autentiske dansk kultur, men en meget særlig variant af DK kultur, som mange etniske danskere gennem tiden heller ikke har haft fælles kulturelle værdier med.

Det aktuelle pædagogiske tilbud går derfor ud på at lære børnene dansk og give dem en oplæring i dansk dagtilbudskultur.

Forskernes kritiserer 'en kompenseret pædagogik', der bygger på et mangelsyn: At disse børn og forældre ikke har de nødvendige forudsætninger for at indgå i dette samfund og nu skal dagtilbuddet derfor kompensere for disse fejl og mangler. Forskernes undren går også på, hvorfor disse børn bliver mødt med fortidens pædagogiske teknologi (1960-70'ernes pædagogik). Hvorfor udvikler danske pædagoger ikke en moderne ressourceteknisk pædagogik til at imødegå denne aktuelle pædagogiske udfordring? Forskerne anbefaler, at vi vender blikket mod andre multikulturelle samfund som USA, Canada, Australien og England, hvor nogle pædagoger har arbejdet i mange år med at udvikle en række varianter af en multikulturel pædagogik.

Det er nu ...

... vi skal se at få Kulturel Mangfoldighed skrevet ind i læreplanerne – som en forpligtelse, en samfundsmæssig *skal*-opgave

... vi skal se dagtilbud, som gør kulturel mangfoldighed og tosprogethed til en kvalitet og ser mulighederne i dette

5 Blandt andet Jan Kampmann, Thomas Gitz Johansen og Vibe Larsen

... vi skal se innovative dagtilbud, som vil kulturel mangfoldighed som profil

... vi skal se en bred samfundsmæssig indsats, således at det bliver muligt for dagtilbuddet at løfte opgaven: At danne barnet som den kommende medborger, en person, der har kompetencer til at virke i et multikulturelt samfund!

... vi burde etablere videnscentre på alle UC'erne og tilføre midler til at løse opgaven

Forskerne anbefaler, at vi vender blikket mod andre multikulturelle samfund som USA, Canada, Australien og England, hvor nogle pædagoger har arbejdet i mange år med at udvikle en række varianter af en multikulturel pædagogik.

Det ville være frugtbart, hvis ...

... vi henter inspiration fra international udvikling, forskning, praksiserfaringer på feltet Multikulturel Pædagogik.

... BUPL i en årrække gjorde Kulturel Mangfoldighed til et særligt indsatsområde, måske i samarbejde med Center for Daginstitutionsforskning. ... alle kommuner blev forpligtet til at udføre udviklingsarbejder med dette tema – primært i de institutioner, der har problematikken inde på livet.

... vi styrker den del af grundfagligheden i pædagoguddannelsen, der omhandler kulturel mangfoldighed. Feltet er i princippet allerede en del af den nye pædagoguddannelse, men har så vidt jeg kan se ikke haft den store bevågenhed.

... vi kunne understøtte udvikling af dagtilbud, som ønsker at være profilinstitutioner og som vil arbejde på at konvertere kulturelle forskelle fra et problemfelt til et udviklingsfelt

Kaare Werner Nielsen, mail: kwni@ucsyd.dk

Foto: 0-14